

Quickscan natuurtoets woningbouw

Veerweg 3a, Gorssel

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetgeving en -beleid*

ecogroen advies

in opdracht van
De Lange Stedebouw Deventer

Colofon

Titel Quickscan natuurtoets woningbouw Veerweg 3a, Gorssel

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 13-490

Status Definitief

Datum 18 februari 2014

Auteur(s) M. A. (Martin) Heinen

Eindredactie D. (David) Sietses

Veldonderzoek M. (Mike) Wallink

Opdrachtgever De Lange Stedebouw Deventer

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2014). Quickscan natuurtoets woningbouw Veerweg 3a, Gorssel. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 13-490. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet	3
2.3	Ecologische hoofdstructuur.....	4
2.4	Effectbeoordeling	6
2.5	Overige natuurgebieden	7
2.6	Eindconclusies gebiedsbescherming	12
3	Flora- en faunawet	8
3.1	Juridisch kader.....	8
3.2	Onderzoeksmethode	8
3.3	Flora	8
3.4	Vleermuizen	8
3.5	Grondgebonden zoogdieren	9
3.6	Broedvogels.....	10
3.7	Amfibieën	10
3.8	Overige soortgroepen	11
3.9	Eindconclusies Flora- en faunawet	12
4	Geraadpleegde bronnen	13

Bijlage

- 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

Voorliggende rapportage is opgesteld op verzoek van De Lange Stedebouw Deventer. Het betreft een door EcoGroen Advies uitgevoerde quickscan natuurtoets ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing van de beoogde bouw van een woning aan de Veerweg 3a te Gorssel.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In voorliggend onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft een perceel aan de Veerweg 3a te Gorssel en is momenteel in gebruik als tuin van het perceel Veerweg 3. De kavel wordt gesplitst en in de tuin wordt een woning gebouwd. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. Het plangebied wordt aan de achterzijde begrensd door bos.

Effectbeoordeling Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt op korte afstand van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Gezien de beperkte ingreep (woningbouw) en afstand tot het Natura 2000-gebied treden geen negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

Provinciaal beleid

Het plangebied ligt in 'bestaande EHS' en wordt momenteel gebruikt als tuin. Als gevolg van de beperkte ruimtelijke ontwikkeling zullen er geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische hoofdstructuur optreden.

Het plangebied ligt niet in door de Provincie Gelderland aangewezen gebied met specifieke natuurwaarden buiten de EHS zoals weidevogel- of ganzengebied. Er is geen sprake van aantasting van dergelijke gebieden door de plannen.

Effectbeoordeling Beschermde soorten

- Er zijn geen beschermde of bedreigde planten in het plangebied aanwezig of te verwachten;
- Er wordt geen schade verwacht aan vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren is niet binnen of in de directe omgeving van het plangebied aangetoond of te verwachten;
- In het bos aan de achterzijde van het plangebied, is een aantal algemene broedvogels van bos en struweel broedend te verwachten. Op de locatie zelf zijn broedvogels van tuinen en erven te verwachten. Aanwezigheid van broedvogels waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, wordt op of in de directe omgeving van de locatie niet verwacht;
- In het plangebied is overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën. Zwaardere beschermde amfibieën worden niet verwacht;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Ten aanzien van het gebiedenbeleid (Natuurbeschermingswet en provinciaal beleid/EHS) zijn geen effecten te verwachten. Vervolgstappen in het kader van de gebiedsbescherming zijn niet aan de orde;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor half maart en na eind juli of de onderzoekslocatie te laten controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet;
- Schade aan algemene en laag beschermde zoogdieren en amfibieën kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

Voorliggende natuurtoets is opgesteld op verzoek van De Lange Stedebouw Deventer in verband met de beoogde bouw van een woning aan de Veerweg 3a te Gorssel. Ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing van de plannen is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of de ontwikkeling niet conflicteert met de vigerende natuurwetgeving en –beleid.

Het plangebied ligt nabij Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel dat bescherming geniet binnen de Natuurbeschermingswet. Daarnaast ligt het zoekgebied binnen de ruimtelijk beschermde Ecologische Hoofdstructuur (vanaf nu EHS). Bovendien zijn er diverse binnen de Flora- en faunawet beschermde planten en/of diersoorten te verwachten.

In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingreep en vindt toetsing plaats aan:

1. Gebiedsgericht natuurbeleid (Natuurbeschermingswet en EHS-beleid);
2. Beschermde soorten (Flora- en faunawet).

Het resultaat van de toetsing betreft de uitspraak of de plannen wel of niet conflicteren met de vigerende natuurwetgeving en –beleid.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

Het plangebied betreft een perceel aan de Veerweg 3a te Gorssel en is thans een deel van een tuin van het perceel Veerweg 3 (zie figuur 1.1). De kavel wordt gesplitst en in de tuin wordt een woning gebouwd. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. Het plangebied wordt aan de achterzijde begrensd door bos. Aan de voorzijde staan enkele oude bomen. Dit bos en deze bomen zijn eveneens betrokken bij het veldonderzoek en geïnventariseerd op ecologische waarden.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (gele omlijning). Bron luchtfoto: Google Earth 2014

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op één dagbezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 5 Geraadpleegde bronnen) en ecologisch inzicht.

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven. In hoofdstuk 4 zijn de eindconclusies, gebaseerd op de resultaten uit hoofdstukken 2 en 3, weergegeven.

2 Gebiedsbescherming

2.1 INLEIDING

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Internationaal (wetgeving), in Nederland de 'Natuurbeschermingswet 1998', waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden (Europese Vogel- en Habitatrichtlijn);
- Nationaal (beleid), beschreven in de 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte'. Waarin opgenomen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Provinciaal (beleid), veelal opgenomen in Omgevingsplannen of Streekplannen. Betreft bescherming van natuur buiten de EHS zoals ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

2.2 NATUURBESCHERMINGSWET

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in, of in de nabijheid van, deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.

Het plangebied ligt binnen op een afstand van circa 200 meter van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel (zie figuur 2.1 volgende pagina). Dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen als speciale beschermingszone voor acht habitattypen, zes habitatrichtlijnsoorten, vijf broedvogelsoorten en 18 niet-broedvogels. In het plangebied en directe omgeving zijn kwalificerende habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende (niet-) broedvogels afwezig. De uiterwaarden van de IJssel op circa 200 meter afstand zijn wel een belangrijk weidevogel- en ganzenfoerageergebied (zie paragraaf 2.4). Directe negatieve effecten als oppervlakteverlies treden niet op omdat de ontwikkeling buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaatsvindt.

Gezien de aard van de geplande werkzaamheden (bouw van één woning) in de bebouwde kom, de onderlinge afstand en de tussenliggende barrières (woningen, bos, infrastructuur) zijn er als gevolg van externe werking ook geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (gele stip) ten opzichte van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel (gele arcering). Bron: www.synbiosys.alterra.nl.

2.3 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Nee, tenzij beleid

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk moet helpen voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De ruimtelijke bescherming van de EHS is landelijk vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies vertalen dit door naar hun streekplannenplannen en verordeningen. Gemeenten dienen deze doorvertaling vervolgens vast te leggen in hun bestemmingsplannen. Bij initiatieven voor (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan bindend.

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS. Binnen de EHS geldt het 'nee, tenzij'-regime. Dit afwegingskader komt er op neer dat nieuwe plannen, projecten, of handelingen niet zijn toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Uitgangspunt hierbij is dat nadelige effecten op de natuur worden verzacht (mitigatie) of de verloren gegane natuur op een andere plek wordt vervangen (compensatie). Hierbij wordt het compensatiebeginsel gehanteerd. (Ministerie van LNV & VROM 2007)

Plangebied en de EHS

Het beleid ten aanzien van de EHS binnen de provincie Gelderland is vastgelegd in de Streekplanherziening herbegrenzing EHS (Provincie Gelderland, 2009). De begrenzing van de EHS is weergegeven op de Atlas Gelderland van de provincie Gelderland. Volgens deze kaart ligt het plangebied binnen de begrenzing van de EHS (zie figuur 2.2). **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**

Figuur 2.2 Ligging van het plangebied (gele lijn) ten opzichte van bestaande EHS (groene arcering) en verweven EHS (oker arcering). Bron: Provincie Gelderland.

Wel of geen bestemmingsplanwijziging

De ruimtelijke bescherming van de EHS wordt pas formeel effectief op het moment dat deze in het gemeentelijk bestemmingsplan is opgenomen. Het bestemmingsplan is het bindende ruimtelijk plan voor initiatieven van ruimtelijke ingrepen in de EHS. Dit betekent dat wanneer bij een ontwikkeling geen wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is, in de regel niet getoetst hoeft te worden aan het EHS-beleid omdat er dan vanuit wordt gegaan dat de bescherming van de aanwezige waarden zijn vastgelegd in het bestemmingsplan. Wanneer wel een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is en de bestemming wordt anders dan natuur, dan treden de spelregels van de EHS in werking. Of een toetsing aan het Gelderse EHS-beleid aan de orde is hangt dus af van de noodzaak tot wijziging van het bestemmingsplan en bovendien de regels die gelden binnen een vigerend bestemmingsplan.

In voorliggende situatie ligt er een dubbelbestemming op de locatie waarbij naast 'Wonen' rekening gehouden dient te worden met 'Waarde – EHS'. In de regels uit het vigerende bestemmingsplan staat over de 'Waarde – EHS' het volgende:

'De voor 'Waarde - EHS' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het ontwikkelen en in stand houden van de natuur- en landschapswaarden.'

Voorts staat bij bouwregels het volgende:

'In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemmingen dient alvorens een besluit kan worden genomen tot het verlenen van de daar opgenomen afwijkingsbevoegdheden advies te worden verkregen van een onafhankelijke deskundige op het gebied van natuur en landschap, waaruit blijkt dat er geen sprake is van een significante aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied.'

Omdat er mogelijk beroep wordt gedaan op de afwijkingsbevoegdheid, beschrijven we hieronder of significante aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aan de orde is.

Kernkwaliteiten en omgevingscondities

In de Streekplanuitwerking van Gelderland (provincie Gelderland 2006) zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in Gelderland vertaald naar zogenoemde kernkwaliteiten en omgevingscondities. De kernkwaliteiten zijn grotendeels gelijk aan de natuurdoelstellingen van het Natuurbeheerplan van het betreffende gebied. De omgevingscondities betreffen de omstandigheden die nodig zijn om deze ecologische kernkwaliteiten te realiseren. Door de provincie zijn deze uitgewerkt, waardoor toetsing aan objectieve criteria mogelijk is. De effecten die volgens de provincie Gelderland tot significante aantasting van de kernkwaliteiten en omgevingscondities kunnen leiden, worden verdeeld in algemene effecten – welke gelden voor de hele EHS in Gelderland – en specifieke effecten van een deelgebied van de provincie (bijvoorbeeld Oost-Gelderland). In kader 3.1 zijn de te toetsen effecten weergegeven.

Kader 3.1: te toetsen effecten EHS

De algemene te toetsen effecten zijn:

1. Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur;
2. Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe;
3. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet;
4. Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
5. Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
6. Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren;
7. Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast;
8. Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (van toepassing in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

Specifiek voor Oost Gelderland, het deelgebied waar het plangebied onderdeel van is, zijn de volgende te toetsen effecten opgesteld:

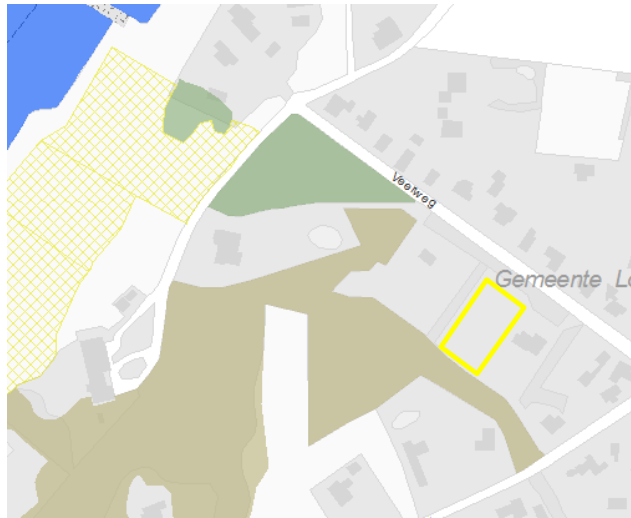
9. De beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving. In het bijzonder: Lindense laak en Heksenlaak in de Graafschap, de Winterswijkse beken en de beken op de rand van het Oost-Nederlandsplateau.
10. De samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones: Dortherbeek, Buursebeek, Berkel, Groenlose slinge, Veengoot, Baakse beek, Boven Slinge/Bielheimerbeek en Oude IJssel.
11. De verbinding tussen de restanten van (natte) heideterreinen, heischrale terreinen en blauwgraslanden binnen de Graafschap (met bijvoorbeeld Groote veld, Beekvliet) en Winterswijk (met bijvoorbeeld Wooldse veen en Korenburgerveen) door het middengebied van de Achterhoek (met Lievelderveld, Koolmansdijken, Nijkampsheide, Konijnendijken).
12. Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als de Das, amfibieën en vleermuizen afhankelijk zijn.

2.4 EFFECTBEOORDELING

Voor alle 12 punten (kader 3.1) is bepaald of het plan negatief effect kan hebben. Voor de meeste punten (2 tot en met 12) zijn geen effecten te verwachten, met name omdat het plan niet in gevoelig

gebied wordt gerealiseerd (gebied met grote natuurlijke eenheden, stiltegebied et cetera) of (essentiële kenmerken en) waarden er niet voorkomen (HEN-watergang, verbingszone et cetera). Om te voldoen aan de Flora- en faunawet wordt gewerkt volgens het principe van zorgvuldig handelen, waardoor negatieve effecten op de kernkwaliteit van punt 3 worden voorkomen.

Voor punt 1 geldt dat negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen plannen niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Om de gewenste natuurkwaliteit te realiseren heeft de provincie in het natuurbeheerplan 2014 (Provincie Gelderland, 2013) zogenoemde natuurdoeltypen benoemd. Binnen het plangebied is geen natuurdoeltype aangemerkt (figuur 2.3).

Figuur 2.3 Natuurdoeltypen ten opzichte van de planlocatie (geel omlijnd) (bron Natuurbeheerplan provincie Gelderland 2013).

Als gevolg van de bouw van een woonhuis wordt het oppervlak dat beschikbaar is voor EHS (het onbebouwd en onverhard oppervlak) verkleind (met het verhard oppervlak) ten opzichte van de huidige situatie. Het betreffende oppervlak heeft op dit moment echter een uiterst lage ecologische waarde: Het gaat om een omrasterde tuin met erfbeplanting en een schuur. Er is geen sprake van aanwezigheid van zwaar beschermde plant- en diersoorten binnen het plangebied (zie hoofdstuk 3). Daarnaast is binnen de planlocatie geen natuurdoeltype aangewezen door de provincie. Door de ligging binnen de bebouwde kom is er al sprake van veel omgevingsinvloed. Als gevolg van de ontwikkeling en het gebruik van de woning ten opzichte van de huidige situatie concluderen we dan ook dat als gevolg van de beperkte ruimtelijke ontwikkeling geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS optreden.

2.5 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Als gevolg van de plannen vindt geen aantasting plaats van door de provincie Gelderland als zodanig aangegeven gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS. De dichtstbijzijnde ganzenfoerageer- en redelijke weidevogelgebieden liggen in de Ravenswaard, op een afstand van circa 200 meter van het plangebied. Gezien de aard van de geplande werkzaamheden (bouw van één woning) in de bebouwde kom, de onderlinge afstand en de tussenliggende barrières (woningen, bos, infrastructuur) zijn er geen negatieve effecten te verwachten op ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden.

3 Flora- en faunawet

3.1 JURIDISCH KADER

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groeiplaatsen.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 5 februari 2014. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (de zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 5 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

3.3 FLORA

Het plangebied is in gebruik als tuin met schuurtje, tuinhuisje, gazon, hagen en een boomgaard. Naast gecultiveerde soorten, Appel, Zoete kers en Walnoot zijn Beuk en Zomereik aanwezig. In de tuin komen onder andere Hondsdraf, Stinkende gouwe, Klimop, Gewone hoornbloem, Paarse dovenetel, Kruipende boterbloem en Robertskruid als wilde flora voor. Het aangrenzende bos heeft kenmerkende flora van een droog Eiken-beukenbos met Zomereik, Hulst, Wilde lijsterbes, Tweestijlige meidoorn en Klimop. Vanwege het winterseizoen kon de ondergroei niet volledig op plantensoorten worden geïnventariseerd. Een aantal soorten van oude bosbodem zoals Gewone salomonszegel is te verwachten. Aan de wegzijde staan enkele oude exemplaren van Beuk en Zomereik met ondergroei van Hulst, Gevlekte dovenetel en Sneeuwkllokje.

Beschermde of bedreigde plantensoorten van de Rode Lijst zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied en omringende bos niet waargenomen en worden op basis van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen voor flora is in deze situatie niet nodig.

3.4 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1, volgende pagina). Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de zwaarste bescherming.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

In de in het plangebied aanwezige bomen zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen in de vorm van holten, spleten of scheuren aangetroffen. Ook is er geen potentieel geschikte bebouwing in het plangebied aanwezig, waardoor zowel vaste verblijfplaatsen van boom- als gebouwbewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten. In het aangrenzende bos zijn enkele oude eiken met potentieel geschikte holten voor vleermuizen waargenomen. Deze bomen blijven gehandhaafd en staan buiten de invloedsfeer van de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten op deze potentiële verblijfplaatsen zijn eveneens niet te verwachten.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

De aangrenzende bosrand langs het plangebied en de bomenrij langs de Veerweg fungeren mogelijk als onderdeel van een vliegroute voor vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger. Het plangebied zelf wordt mogelijk ook gebruikt als foerageergebied door deze vleermuizen. Als gevolg van de beoogde ontwikkelingen worden geen negatieve effecten verwacht op potentiële vliegroutes en foerageergebieden in en nabij het plangebied. Bovendien zijn er voldoende alternatieve potentiële foerageergebieden en structuren aanwezig in de directe omgeving.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een *vliegroute*. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als *foerageergebied* voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

3.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In het plangebied en in de directe omgeving zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (Flora- en faunawet tabel 1), kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten zoals Mol, Egel, Bosspitsmuis (*spec.*), Huisspitsmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis en Veldmuis. Vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zoals Eekhoorn, Das en Boomarter zijn niet aanwezig in het plangebied en binnen het werkgebied van de geplande werkzaamheden. Ook in het aangrenzende bos zijn geen vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig.

Voor laag beschermde kleine grondgebonden zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.6 BROEDVOGELS

Aangezien dit een quickscan betreft en het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten, was een broedvogelinventarisatie niet mogelijk. Op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (verspreidingsatlassen en internet) en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar jaarlijks gebruikte nesten van genoemde soorten. Nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten (bijvoorbeeld roofvogels en Huismus) zijn niet in het plangebied of in de directe omgeving aangetroffen en worden ook niet verwacht. Ook in het aangrenzende bos zijn geen roofvogelhorsten aanwezig. Schade aan de functionele leefomgeving van genoemde soorten is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Gezien de terreingesteldheid zijn in het plangebied en aangrenzende bosrand broedvogels van tuinen en erven, bos en struweel aanwezig of te verwachten zoals Merel, Houtduif, Vink, Roodborst, Heggenmus, Winterkoning, Zwartkop, Boomklever, Pimpelmees en Koolmees.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in het kader van de Flora- en faunawet in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen dan ook buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Indien op een locatie door een ter zake kundige geen broedende/nestelende vogels zijn vastgesteld, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot in november broedend worden aangetroffen. Het is aan te bevelen om op voorhand voor het begin van het broedseizoen (begin maart) in de tuin aanwezige nestkasten te verhangen naar een plaats buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Door de uitvoering te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

3.7 AMFIBIEËN

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Wel zijn enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag, ruigten en onder takkenrillen en steenhopen. Het betreft hier laag beschermde soorten. Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde

amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Schade aan genoemde algemene en laag beschermde amfibieën kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.8 OVERIGE SOORTGROEPEN

Aangezien permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied is de aanwezigheid van vissen uitgesloten. Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen, beschermde ongewervelden en weekdieren aanwezig zijn.

4

Eindconclusies

4.1 FLORA- EN FAUNAWET

De geplande werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op juridisch zwaar beschermde soorten. Het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Wel dienen de geplande werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden gestart, tenzij door een ter zake kundige is vastgesteld dat geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn.

Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde zoogdieren en amfibieën geldt bij ruimtelijke ingrepen vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van vervolgstappen is voor deze soorten dan ook niet aan de orde. Schade aan algemene en laag beschermde zoogdieren en amfibieën kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

4.2 GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en belangrijke natuurwaarden buiten de EHS tot gevolg. Een vervolgtraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en provinciaal beleid is dan ook niet nodig.

5 Geraadpleegde bronnen

- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers (2010). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-27.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van EZ. Gebiedendatabase Natura 2000. (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministeries van LNV en VROM (2007). Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Provincie Gelderland (2006). Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische hoofdstructuur. Streekplanuitwerking.
- Provincie Gelderland (2012a). Atlas Gelderland.
([http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/\(S\(to5cb5nzah0idw45pd4u1h55\)\)/Default.aspx?applicatie=AtlasGelderland](http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/(S(to5cb5nzah0idw45pd4u1h55))/Default.aspx?applicatie=AtlasGelderland))
- Provincie Gelderland (2012b). Kaartmachine habitattypen.
(http://geodata2.prvgld.nl/apps/beheerplan_Veluwe)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Twisk P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.waarneming.nl.
- www.zoogdieratlas.nl.

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de Zwarte rat, de Bruine rat en de Huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/wetgeving-voor-natuurbescherming-in-nederland

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.